

האם כדאי לקנות תוכי?

בלה היא תוכי קקדו לבן (קקדו אַמְבֵּרְלָה). תוכים כמוה חיים ביערות אינדונזיה. היא לא שייכת לישראל אבל גם לא יכולה לחזור הביתה. היא מעולם לא חיה בטבע ולכן גם לא תוכל להסתדר בטבע.

אנחנו מניחים שבלה בת 10 ויודעים שרוב חייה עברו עליה בפינת חי. סביר להניח שבלה, כמו תוכים רבים אחרים, הגיעה לכאן מחנות חיות או מבית שלא הצליח לספק לה את מה שהיא צריכה. הרבה אנשים חושבים שתוכים הם חיות מחמד והולכים לקנות אותם בחנות חיות. אנחנו חושבים שהמקום של תוכי הוא לא בכלוב.

אז איך אתם יכולים לעזור?

חשבו איך זה מרגיש לחיות בכלוב כל החיים. האם לדעתכם זה נכון לקנות תוכי בחנות? שתפו במחשבות שלכם והשאירו את מה שכתבתם כאן בתיבה. רוצים לדעת עוד על הנושא הזה? מוזמנים לגשת ולדבר עם הצוות שלנו.

להבין את בלה

בטח שמתם לב שלעיתים קרובות בלה צועקת "בלה! בלה! בלה!" פותחת את הכרבולת מהתרגשות וזזה כאילו היא רוקדת. יש ילדים שמגיבים בצחוק. אבל למה בעצם בלה מתנהגת כך? בלה חכמה וצריכה גירויים רבים שיספקו את הסקרנות שלה. בטבע, תוכי קקדו חיים בלהקות, מתעופפים ממקום למקום ומגלים הרבה דברים חדשים. במרחב החי אין לבלה אפשרויות כאלה, ואולי הצעקות והריקוד הם הדרך שלה לומר לנו שהיא צריכה שנשים לב אליה?

כשבלה מדברת תנסו להבין מה היא מבקשת. גם כשאנחנו רוצים יחס ותשומת לב אנחנו לפעמים צועקים לא? אם תשקיעו זמן וסבלנות בתהליך ההיכרות עם בלה תגלו שכאשר היא נקשרת למישהו, היא גם קוראת לו בשמו.

במידה וניסיתם להכיר את בלה ולא רח לה חברה, אתם מוזמנים לכתוב לנו איך היה ומה גיליתם? מה לדעתכם בלה צריכה? ומה חסר לה?

כולנו רוצים להרגיש בטוחים

בפגישה הראשונה שלי עם בלה ניסיתי להתקרב אליה והיא תקפה אותי. ביקשתי ששימו אותה בכלוב אבל לא אפשרו את זה. האם זה פייר שהרגשתי מפוחדת ולא יכולתי לעשות עם זה כלום? סיפרו לי שבלה לרוב מתקשה ליצור קשר עם נשים ושהיא מעדיפה גברים. מעניין איזה חוויות היא חוותה בעבר? אנשים חושבים שבלה היא דו פרצופית: לפעמים רוצה ליטופים ומתקרבלת ולפעמים היא פתאום תוקפת. זה מבלבל. למה לדעתכם זה קורה? האם גם אתם לפעמים מגיבים ככה?

אנחנו כאן במרחב, עובדים בגישה ההדדית ולכן לא מוותרים על צרכי החיות ועל צרכי האנשים. אנחנו מנסים לשמור על הצורך של כולם לבחור איפה להיות, עם מי להיות וכמובן על הצורך להרגיש ביטחון.

חוויתם חוויה דומה מול בלה? יש לכם רעיון איך לשמור על הצרכים של כולם? מוזמנים לכתוב לנו כאן בתיבה.

האם זה רק צחוק או שזה מעבר לזה?

לבלה יש קטע שהיא אוהבת לעשות. היא מטפסת על גדר הכלוב של בעלי הכנף, היא תולה את עצמה עם המקור שלה על הגדר, מסתובבת אל הסובבים אותה, צועקת ורוקדת.

האם לדעתכם היא עושה את זה כדי להצחיק או מפני שהיא צריכה משהו? ואם כן מהו?

אתם מוזמנים להישאר בסביבתה ולצפות בה ואולי גם אתם תראו שהיא עושה את זה. במידה וראיתם, כתבו לנו מה אתם חושבים כאן בתיבה.

איך זה מרגיש כשאינ לך חברים שדומים לך?

אתם אוהבים לפגוש כאן את בלה? אנחנו מאוד מתרגשים לפגוש אותה בכל בוקר ועדיין לפעמים זה עצוב לנו לראות אותה כאן. תוכית כמו בלה צריכה לחיות ביער טרופי באינדונזיה, ולא כאן בישראל. הרבה אנשים אוהבים לקנות תוכים כמוה - יפים, חכמים מצחיקים ותקשורתיים.

מצד אחד זה כיף שהיא לומדת לדבר בשפה שלנו ויודעת להגיד את השם שלנו נכון? מצד שני בלה משלמת מחיר על החיים בשבי.

מה המחיר אתם שואלים? לבלה חסרה חברה של תוכים כמוה, והיא לא יכולה לעשות את מה שהיא הכי רוצה - לעוף למרחקים ולגלות דברים חדשים. אנחנו מקווים למצוא תוכי נוסף כמוה, שזקוק להצלה, בלי קנייה.

תוכלו לעזור לנו במציאת חבר לבלה? אתם מכירים תוכי קקדו אמברלה שזקוק לבית? אולי יש לכם חבר שמחזיק כזה תוכי בכלוב קטן בבית, ורוצה להעניק לו חיים טובים יותר כאן במרחב חי? כתבו לנו.

סיפור גן - עדן

כשעדן הגיעה למרחב חי לשנת שירות, הפגישה הראשונה שלה עם בלה הייתה מפחידה. בלה רדפה והציקה לעדן בשיטתיות. עדן, דרשה להזיז את בלה, שמא תיפגע! "אבוי לי!" עדן צעקה. "שמישהו יזיז אותה" חזרה וביקשה. אך יום אחד, בלה אל עדן ניגשה, ובקריאות צעקה. עדן הגישה ענב לבלה ואז... ואז... התגלה סיפור אהבה.

ליטפה עדן בהתרגשות גדולה, ובלה הרימה מחיבה את כנפה. "איימ א מאמא בייר" אמרה עדן בהתרגשות וצהלה, כי משם ידעה שאין לה יותר ממה לפחד.

האם לפעמים הרושם הראשוני עוצר מבעדנו להכיר חברים חדשים? האם יש שני לרושם ראשוני? האם פעם ניסיתם להתקרב למישהו למרות שהוא היה קצת תוקפן? למה לדעתכם לפעמים אנחנו תוקפים? מוזמנים לכתוב לנו את המחשבות שלכם ולהשאיר כאן בתיבה.

מה קרה לבלה בזמן האחרון? (נכתב בחודש אוקטובר 2022)

ידעתם שתוכים כמו בלה חיים בשבי 40-70 שנה?
בלה שלנו עוברת כל מיני תקופות לפעמים טובות ולפעמים רעות.
בדיוק כמונו.

אולי שמתם לב שבלה לפעמים יותר שקטה ופחות ניגשת לאנשים?
אנחנו לא יודעים בוודאות מה היא מרגישה אבל אנחנו יכולים לנסות ולשער.
השערה אחת זה שהיא מרגישה בודדה מאוד בזמן חופשות של החניכים וכשאין במרחב חי
הרבה ביקורים. אולי היא מרגישה לבד? אולי מרגישה געגוע למישהו מיוחד?

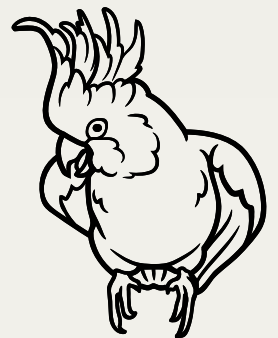
השערה נוספת היא שאולי בלה עוברת חוויות פחות נעימות שגורמות לה להיסגר.
האמת שהיה יום בו מצאנו אותה סגורה בתוך מיכל גדול, אחרי שהיא נכנסה לשם לבד.
היא נסגרה שם ולא יכלה לצאת. למרות שהיתה שם זמן קצר היא בטח פחדה מאוד.

יש לכם עוד מחשבות מה גרם לבלה להסתגר? אולי יש לכם רעיון מה יכול לעזור לה?
האם גם אתם לפעמים מסתגרים? מה עוזר לכם בתקופה קשה?

כתבו לנו.

הסלון של בלה

כשנכנסים למרחב החי,
אולי תראו אותי ליד שער הכניסה מתחת לעץ.
שאלתם את עצמכם פעם, למה אני עומדת דווקא שם?
האמת היא שאני לא אוהבת הפתעות.
כשאני עומדת בכניסה אני יכולה לראות את כל מי שמגיע למרחב שלי.

לא סתם יש כאן שלט 'הסלון של בלה'!
אני לא תמיד אוהבת שנכנסים לבקר אותי בסלון סתם ככה.

אתם יכולים להבין את זה?
איך אתם מגיבים כשנכנסים אליכם הביתה בלי הזמנה?
אנשים מוזרים חושבים שהסלון שלי מיועד להם אבל אני מיד מראה להם שהבית הזה
הוא שלי ואם הם רוצים להיות בו, הם צריכים לבדוק האם זה מתאים גם לי.

מה בלה גורמת לנו להרגיש? >>>

מוזמנים לכתוב לנו...

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

>>> טעם אישי <<<

הידעתם שהמאכל האהוב על בלה הוא דווקא תפוחים? נראה לנו שהיא אפילו נהנית מהם במיוחד כשהם קלופים!

איך אתם אוהבים את הפירות שלכם – עם או בלי קליפה?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

חברות אמת

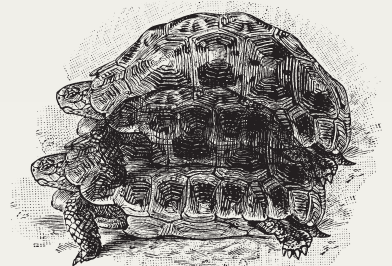
בשלוש השנים האחרונות יש לבלה דמות קבועה שהיא פוגשת בכל בוקר ובכל ערב. אלה, מתנדבת במרחב, ואחראית לפתוח לבלה את הכלוב בשעת בוקר מוקדמת. בערב היא מוודאה שבלה נכנסה לכלוב ושהיא מוגנת בשנת הלילה. תראו איך בלה סומכת על אלה ופורשת את הכנף שלה לפינוקים.

הקשר בין השתיים לא היה טוב מההתחלה ונדרש זמן עד שהן נתנו אמון אחת בשנייה. היום ברור שמדובר בחברות אמת

האם גם לכם יש חברת אמת? איך נוצר הקשר ביניכם?

צב מאפריקה בישראל איך זה קרה?

אנטון ואלכסנדרה מגיעים מיבשת אפריקה.

הם צבי יבשה סודנים - זן שנחשב לצב היבשתי הגדול בעולם שאינו חי על אי.

צבים כמוהם חיים באזורים מדבריים ובאקלים צחיח.

הם הגיעו אלינו יחד לפני 10 שנים בצעירותם המוקדמת.

ידוע לנו שהם נקנו, ושהם לא זכו לחיות בטבע באופן חופשי עם הלהקה שלהם.

לצערנו, בני ובנות מינם קוטלגו בקטגוריית שימור כמין פגיע. עם השנים שעוברות,

נצפו ירידות דרסטיות באוכלוסיית המין באפריקה. הצלחת רבייתו של מין זה בשבי

ואריכות ימיו של צב היבשה הסודני, הופכים אותו ליעד מועדף בסחר לא חוקי של חיות בר,

והוא מוחזק לעיתים כחית שעשועים.

מצד אחד כיף לפגוש צבים כאלה גדולים ומיוחדים, מצד שני אותנו מעציב שהם לא זכו

לחיות בטבע, ובכלל שצבים כמוהם נלקחים מהמקום שאליו הם שייכים.

איך זה מרגיש לכם? ומה אתם חושבים שהם היו מעדיפים? כתבו לנו.

אנטון חופר – מי חופר?

אז מאין מגיע שמו של אנטון - צב דורבני?
שם זה התקבל על שם הדורבנות הנמצאות
ברגליו האחוריות העוזרות לו לחפור.
אתם יודעים שאנטון ואלכסנדרה אלופים
בבניית מחילות? לפעמים כשהם חופרים
נכנס להם חול לעיניים, ואז רואים שיש להם
הפרשות מהעיניים, בדיוק כמו שאתם רואים
כאן בתמונה.

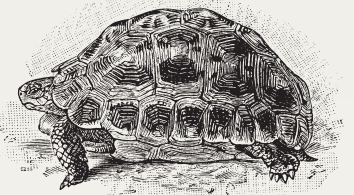
בהתחלה חשבנו שהם אולי קצת מצוננים או
חולים אבל אז הבנו שזו הדרך שלהם לנקות
את העיניים.

זה קצת דומה לנו נכון? גם לכם זה קרה פעם?

למה אנטון ממהר? האם צבים איטיים כמו שחושבים?

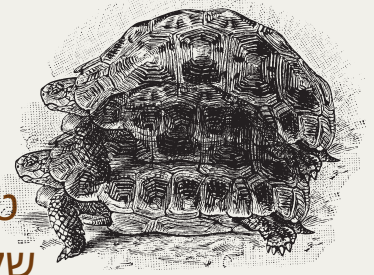
האם הבחנתם במהירות של אנטון? רגע אחד בו לא הסתכלת עליו - ומיד הוא במקום אחר!
אנטון עובר ממקום למקום במרחב החי, ופעמים רבות אפילו מצאנו אותו יוצא
במהירות משער הכניסה החוצה אל הכפר. האמת שלא היה בכלל קל להשיג אותו...
אנטון לימד אותנו שצבים הם לא איטיים כמו שחושבים.

אנחנו צופים בו הרבה וראינו שהרבה פעמים הוא ממהר אחרי אלכסנדרה הצבה.
האם יש לו רגשות חיבה כלפיה? לאן לדעתכם הוא ממהר? אולי הוא רוצה להציק לה?
אולי הוא מנסה לברוח מכאן למקום אחר?

נשמח שתצפו בו ותכתבו לנו כאן בתיבה מה גיליתם?
מהם המקומות האהובים על אנטון? האם זה משתנה כשקר או כשחם מאוד?
האם גם לכם יש מקומות מסתור? האם אתם מעדיפים להיות שם לב או עם חברים?
כתבו לנו.

יחד בהסכמה?

טרם תקופת הייחום, אנטון מקיש בשריונו את שריונה של אלכסנדרה כמה פעמים. אנטון מנסה לטפס עליה. מה היא מרגישה?

לעיתים נראה לנו שהם נהנים יחד, ולעיתים אלכסנדרה מראה סימנים של חוסר רצון ומחפשת מקום מפלט. שמנו לב שהיא נכנסת מתחת למכולה ונשארת שם שעות ארוכות.

כשאלכסנדרה לא לידו, אנטון נוהם ונוחר בתקווה שהיא תשמע לקריאותיו. להבדיל מהחיים בטבע בהם יכולים לבחור לאן ללכת ועם מי להיות, הצבים כאן באחריותנו. אנו דואגים שכולם כאן ירגישו בטוחים! לכן, אנחנו עוקבים ומסתכלים, וגם החלטנו להכין לאלכסנדרה בית משלה.

מוזמנים לצפות בהם ולגלות היכן אלכסנדרה בוחרת להיות.

האם לכל אחד מהם יש את החופש לבחור עם מי להיות?

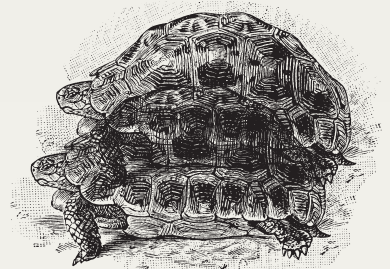
מה אתם עושים כשחבר/ה מסמנים לכם שהם לא מעוניינים בקרבה?

מוזמנים לכתוב לנו את המחשבות

ולהשאיר בתיבה.

החופש לבחור איפה להיות חשוב לכם?

אנטון ואלכסנדרה חופשיים להסתובב בכל מרחב החי.

חופשיים לבחור לחפור מחילה, להתקרר בשיחים או לישון בביתם המחומם והמרווח. לא מומלץ לחפש אותם בשעות החמות והקרות ביותר כי אז הם נסוגים למחילה או לביתם.

הרבה פעמים תחפשו אותם ולא תמצאו

אבל אם תתאמצו תגלו שלכל אחד מהם יש מקומות מועדפים למחבוא

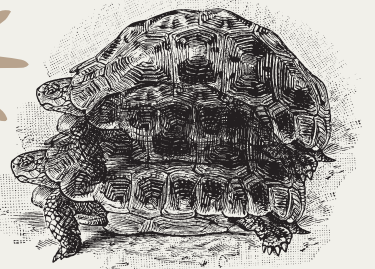
ומקומות אחרים שבהם הם נהנים להיות.

מוזמנים לחפש, לצפות בהם ולכתוב מה גיליתם.

איך בכלל יוצרים קשר עם צב? האם זה אפשרי?

אולי שמתם לב שאנטון ואלכסנדרה הם בעלי חיים שפחות מעוניינים בקשר קרוב איתנו. אפשר לראות את זה בכך שהם לא מבקשים מגע, או מתקרבים מיוזמתם אלא אם זה כדי לבקש נשנושים... האם לדעתכם ניתן ליצור קשר עם מישהו בלי ליטופים ומגע? האם קיימים לדעתכם כל מיני סוגים של קשרים? ואולי גם קשר מרחוק, אפילו באמצעות תצפית, הוא גם סוג של קשר אמיתי ומיוחד באותה המידה?

אילו רגשות עולים בכם מול אנטון ואלכסנדרה? איך זה עבורכם ליצור קשר מרחוק ובלי מגע? מה גיליתם עליהם שלא ידעתם קודם על צבים? ואולי גיליתם משהו גם על עצמכם כאשר התבקשתם ליצור איתם קשר מרחוק בלי לגעת? כתבו לנו בבקשה.

מה אנטון ואלכסנדרה אוהבים לאכול?

אם תצפו באנטון ואלכסנדרה מספיק זמן, תראו שהם אינם בוחרים בכל צמח או פרח למאכל. גילינו שהם אוהבים צמחים טריים שגדלים פה: סרפדים, חובזה, עלים ופרחים של היביסקוס. בנוסף, הם גם מקבלים קצת חציר, שיבולת ומעט ירקות. אתם יודעים שהמאכל האהוב ביותר על אנטון זה תירס!

מוזמנים לצפות ולגלות מה הם בוחרים לאכול קודם? מה הם מעדיפים לנשנש מתוך המגש ומה הם משאירים? האם לאלכסנדרה ולאנטון העדפות שונות? כתבו לנו מה גיליתם.

איך אפשר לעשות נעים לצבים?

אוהבים לבנות דברים? רוצים להשקיע בפרויקט רציני?

לצבים יש מערכת חישה בשריון. השריון הוא חלק מגופם, הוא קצת כמו עמוד השדרה שלנו. בליווי המדריך אתם יכולים להכין מתקן פינוק לצבים. חפשו באינטרנט:

enrichment brush for tortoise shell

זכרו: * השריון יכול להיפצע, לכן הקפידו שלא יהיו חתיכות ברזל בולטות.

* המטרה היא לבנות מתקן אליו הם יוכלו להיכנס מבחירה חופשית.

* כדי לשמור על הצבים, אסור לשים את המתקן לפני אישור רכז/ת מרחב החי.

* כשתסיימו נתאם זמן לשים אותו, ונראה כיצד אנטון ואלכסנדרה מגיבים.

מחשבות מוזרות על מספריים

אולי שמתם לב שבלה כמעט לא עפה?
החלטנו לקצוץ את כנפיה כדי שהיא תוכל לנוע בחופשיות אבל לא לעוף.
אנחנו שונאים לקצוץ לבלה את הכנפיים. אבל אם היא תעוף באופן חופשי,
היא תצא ממרחב החי ותהיה בסכנה גדולה. הצבע הלבן שלה בולט מאוד לעין.
אם היא תתעופף בחוץ, עופות דורסים יבחינו בה בקלות וינסו לצוד אותה.
בני-אדם מסוכנים לה עוד יותר: הרבה אנשים רוצים תוכי יפה כזה, המחיר שמשלמים
עבורו גבוה, ואנו חוששים שמהר מאוד יגיעו אנשים כדי ללכוד ולמכור אותה.

כדי שבלה תוכל להיות מוגנת אצלנו ללא קציצת הכנפיים, צריך לסגור אותה בכלוב.
אבל אפילו בכלוב הגדול ביותר שלנו היא תגיע מצד לצד תוך שנייה,
ולכן היא לא באמת תעופף.

לפעמים אין פתרון טוב לבעיה וזה קצת מתסכל לא? מה הייתם עושים במקומנו?
איך אפשר לתת לבלה חיים טובים גם כאשר היא לא יכולה ממש לעוף?
מוזמנים לכתוב ולהשאיר כאן בתיבה.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בנים ובני בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

שנטי שלנו - אנחנו זוכרים אותך

לא כולכם הכרתם את שנטי אבל חשוב לנו לספר לכם עליה. היא היתה חמוסה מיוחדת
ואהבנו אותה מאוד. שנטי היתה חמוסה עדינה, סבלנית ושקטה.
היא אהבה להתכרבל בשמיכות ולישון שעות ארוכות.
היא אהבה לגשת לאנשים אבל רק לאלו שהתקרבו אליה בעדינות.
כשפתחנו לשנטי את הדלת לחצר, היא תמיד קפצה בהתרגשות החוצה.
שנטי ואוליבר היו חברים הכי טובים בעולם. היא הייתה גדולה מאוליבר בשנה,
אבל פיזית קטנה ממנו. הם אהבו לשחק יחד ולישון מכורבלים.
בקיץ 2022, שנטי פתאום קרסה, הגוף שלה הפסיק לתפקד. לאחר בדיקות והמלצת הווטרינרית,
החלטנו לעשות עימה חסד ולא לתת לה לסבול.

אנחנו מתגעגעים אליה

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בנים ובני בעלי-החיים

מוזמנים לכתוב או לצייר משהו לזכרה
ולהשאיר כאן בתיבה שלה.

כפר הנוער הדסה נעורים

לפעמים לא קל להכיר חברים חדשים!

לאוליבר שלנו היתה בת זוג בשם שנטי שנטי במשך שנים רבות. באופן מצער שנטי נפטרה בקיץ של 2022. בשביל לעזור לאוליבר להתמודד עם הבדידות הבאנו לו חברה חדשה בשם צ'וקה. צ'וקה הגיעה ממרחב חי אחר, לאחר שגם היא איבדה את חברה הטוב ונותרה לבדה.

החיבור בין אוליבר וצ'וקה היה לא קל. לכן, בנינו תכנית חיבור שאנו מקפידים עליה כל יום. אנחנו מפגישים ביניהם בצורה מבוקרת כדי שנוכל להפריד אם יתפתח ריב. כשהשקענו בתכנית, התחלנו לראות שיפור משמעותי. יש רגעים שהם אוכלים ומשחקים יחד ואפילו לפעמים הם מתכרבלים וישנים יחד!

למה לדעתכם אוליבר תוקף את צ'וקה?
אולי צ'וקה מפרשת את הרצון שלו לשחק כתוקפנות?
האם לדעתכם קשר שמתחיל לא טוב יהפוך להיות קשר טוב בסוף?
זה קרה לכם פעם? כתבו לנו את המחשבות שלכם, ואם תרצו לעזור להם להתחבר ולהתרגל האחד לשנייה, כתבו לנו בתיבה ונזמין אתכם.

רוצים לעשות בייביסיטר?

אוליבר וצ'וקה אוהבים לישון שעות ארוכות ולהתכרבל בחמימות בשמיכות. אבל אל תטעו, אוליבר חמוס שובב ביותר, מלא אנרגיה, קופצני ואוהב מאוד לשחק. צ'וקה קצת יותר עדינה, וגם יותר מבוגרת, אבל עדיין סקרנית ואוהבת לחפור באדמה.

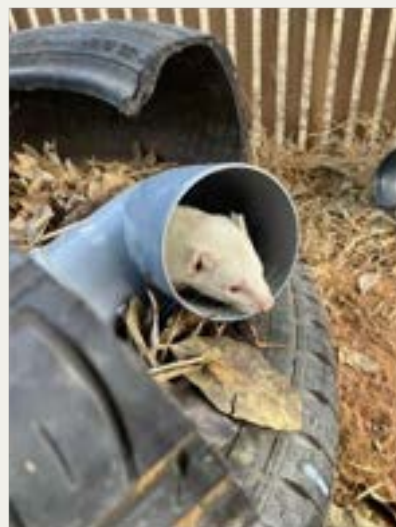

רוצים לשמח אותם? מוכנים לעשות בייביסיטר? לא תמיד הם ירצו לצאת לחצר, אבל כשהם רוצים, הם זקוקים להשגחה. בחצר אפשר ליצור להם משחקים ומנהרות, אפילו מדברים פשוטים כמו יצירת תזוזות של עלים. מוזמנים לפנות לרכז/ת מרחב החי ולשאול אם אפשר להוציא אותם לחצר.

אנחנו אוהבים לשחק בדיוק כמוכם

רוצים לשמח את אוליבר וצ'וקה? משחקים חדשים ישפרו מאוד את מצב הרוח שלהם. זכרו שאסור לשים את המשחקים לפני אישור רכז/ת מרחב החי (כדי לשמור עליהם). כשתסיימו להכין, כיתבו לנו לתיבה ונתאם זמן בו נכניס את המשחק. יחד נראה איך אוליבר וצ'וקה מגיבים. הנה כמה רעיונות להשראה:

תהליך השינוי של מיקה ופסי

אתם יודעים שפעם מיקה ופסי פחדו מאנשים?

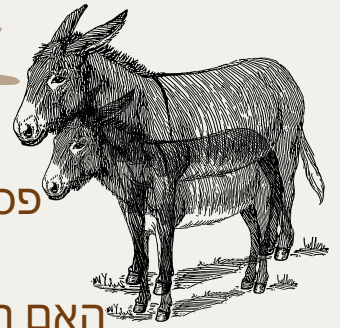
הן אפילו נהגו לבעוט ברגליים האחוריות שלהן כשאנשים נכנסו לחצר שלהן? המצב הזה גרם לאנשים לפחד מהם והוביל לסגירה שלהן בכלוב קטן יותר. אתם סקרנים לדעת איך היום הן מסתובבות ככה חופשיות בכל החצר? לא ויתרנו עליהן! רכזת מרחב החי הובילה פרויקט מיוחד בעזרתו נבנה האמון שלהן מחדש. בעזרת הברשות עם כפפה מיוחדת והרבה חיזוקים של אוכל. תראו איזה כיף להם היום!

גם עליכם פעם לא ויתרו? ועזרו לכם לתת אמון מחדש? ספרו לנו.

מה שאנחנו לא יודעים על פסי

פסי הגיעה למרחב החי בלי מידע על מה שעבר עליה לפני כן.
בת כמה היא? האם קיבלה פעם אהבה?
האם היה לה קשר טוב עם חמור או אתון לפני שהיא פגשה את מיקה?
האם היא נפרדה ממישהו שהיא אהבה? חלקים גדולים בסיפור האישי שלה אינם ידועים.
מה אנחנו כן יודעים? אנחנו קראנו לה פסי כי יש לה פס מיוחד בפרווה.
כך היה לנו קל יותר לזהות אותה ולהתחבר אליה. אנחנו רואים שהיא אוהבת מאוד לצאת
לחצר הגדולה, ושהיא אוהבת במיוחד תפוחים.
לנו נראה שהיא גם מאוד אוהבת את מיקה ושהן מרגישות בטוחות יחד.

האם לדעתכם יש דברים שחסרים לה?

האם יש דברים שאולי היו חסרים לה כשהייתה קטנה וזה עדיין משפיע עליה?
גם לכם יש כל מיני דברים שאתם לא יודעים על עצמכם? איך זה מרגיש?
נשמח מאוד אם תשתפו במחשבות שלכם ותשאירו לנו מכתבים כאן בתיבה.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בלגו ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

מבחן ההסכמה: לפני שנכנסים לחצר של מיקה ופסי

מיקה ופסי עברו תהליך ארוך של בניית אמון מחדש באנשים.
כיום הן כבר לא מפחדות מאנשים וניגשות לקבל פינוקים.
מיקה ופסי אוהבות שמלטפים ומגרדים אותן בצידי הצוואר, אבל הן לא אוהבות
שניגשים אליהן מאחור. זה מפחיד אותן, וכשהן מפחדות הן עלולות לבעוט.

אז איך כדאי לגשת אליהן?

1. לפני שמתקרבים חשוב לבדוק שיש להן מספיק מקום להתרחק אם הן בוחרות לזוז
2. להתקרב לאט בלי תזוזות חדות
3. לסגת לאחור אם הן מראות סימני אי נוחות ולהמתין, אולי הן תבחרנה לגשת אליכן.
4. לנסות להתקרב שוב רק אם הן מראות סימנים של הסכמה.

יש לכם סבלנות לנסות את מבחן ההסכמה? רוצים עזרה?
מוזמנים להגיד לנו וכמובן לכתוב לנו מה גיליתם במבחן ההסכמה.

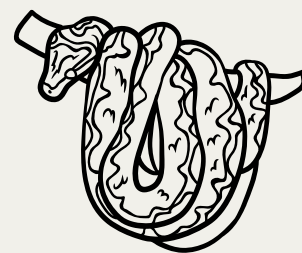

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בלגו ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

תנו להיות לבד!

בטח הגעתם למתחם שלי כי אתם רוצים לראות נחשים,
או דווקא כי אתם פוחדים מאיתנו!

אז חשוב לי לספר לכם כמה דברים עליי ועל נחשים כמוני.

שמי רפי, ואני חיה יחידאית, כלומר אני לא אוהב לחיות עם חברים. אני מעדיף להיות לבד.
אנשים רבים רוצים להחזיק אותי בידיים ולשים אותי על הצוואר, והם מתרגשים להחזיק חיה
שנראית להם מסוכנת ומפחידה (למה? הם יותר מסוכנים ממני!).
אבל אני בכלל אוהב להסתתר במקומות קטנים, ובטח שאני לא רוצה להיות על גוף של אדם!
זה לא באמת המקום הטבעי שלי.

לפעמים צוות מרחב החי דואג לי לאמבטיות שמש בימים חמים.

הם בודקים אם אני מעוניין לצאת ומוודאים שמזג האוויר מתאים, ורק אז הם מוציאים אותי.

אם אתם רוצים לעשות לי נעים וטוב אל תנסו לגעת בי ולהרים אותי.

ואם התמזל מזלכם ומזלי ובדיוק הוציאו אותי לאמבטיית שמש, אתם מוזמנים

לצפות בי בזמן שאני מטפס על העצים ותופס שמש.

גם אתם אוהבים אמבטיות שמש?

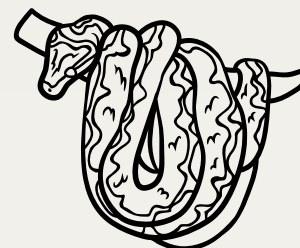

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

חיית בר, בלי בר

שמי רפי, והגעתי לכאן מחווה בדרום כשהייתי בן 4.

היום אני בערך בן 10 (נכון לשנת 2022).

זה נראה לכם הגיוני לפגוש כאן נחש כמוני?

חשוב לי שתדעו שהבית האמיתי שלי נמצא רחוק מכאן, במרכז ומערב אפריקה.

נחשים כמוני בוחרים להיות על הקרקע וגם לטפס על עצים.

אנחנו פעילים בעיקר בשעות הזריחה והשקיעה. לעומתי נחשים בטבע,

יכולים לבחור באופן חופשי, מתי ולאן הם רוצים לזחול. ככה גם אני אמור לחיות!

כל חיי עברו עליי בתוך כלוב ואני כבר לא אוכל לחיות בטבע.

יש לי מסר חשוב: בבקשה אל תקנו עוד נחשים כמוני!

התנאים בישראל לא מתאימים לנו, והחיים בתוך טרריום (שזה בעצם כלוב)

עצובים ומוגבלים מאוד. נחשים צריכים לחיות רק במקום שהם באמת שייכים אליו,

בארץ שלהם ובטבע.

אתם יכולים להעביר את המסר הזה הלאה?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

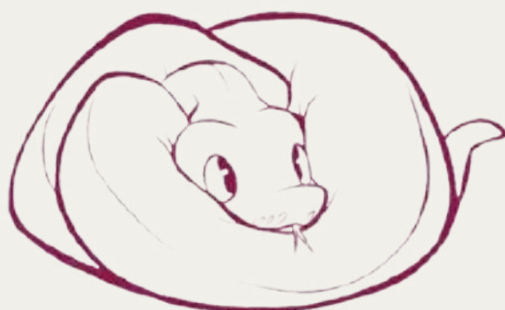

כפר הנוער הדסה נעורים

מה רפי עושה כאשר הוא חווה לחץ או פחד?

רפי הוא פיתון מלכותי, או בשם אחר פיתון כדורי. הפיתון הכדורי נקרא כך כיוון שכשמשוהו מפחיד אותו, הוא מתלפף למבנה דמוי כדור כשראשו במרכז.

I am my own

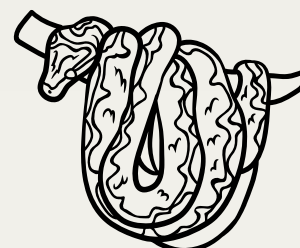

Pillows ♥

מה אתם עושים כאשר אתם מפחדים?
מוזמנים לכתוב ולהשאיר כאן בתיבה של רפי.

למה רפי זקוק? (1)

שמי רבקה ובעבר הובלתי כאן את צוות מרחב החי. כשהתחלתי לעבוד כאן ראינו את רפי הנחש חי בכלוב (טרריום) קטן וריק.

בכלוב השקוף היה למבקרים נוח לראות אותו ולהרים אותו, אבל זה בכלל לא מה שרפי רצה.

התחלנו לחשוב איך נוכל ליצור לרפי בית טוב יותר: מקום שבו הוא יוכל לחוות גבהים שונים, מרקמים, לנוע בחופשיות לאן שיבחר, ויחד עם זאת יתכדר במקום מסתור כשירצה בכך. במרחב החי היה מבנה אחד פנוי, אך הוא היה בצמוד למבנה אחר שחיים בו החמוסים שלנו, אוליבר ושנטי.

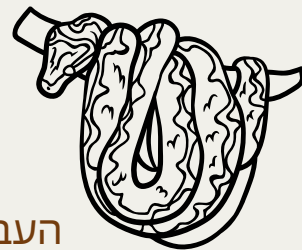
חשבנו לעצמנו: האם יכולים לגור נחש וחמוסים בצמידות כזאת? מבלי שייגרם להם נזק או לחץ? בנינו תכנית ובכל שלב בדקנו מה שלום רפי והחמוסים. האמת שהופתענו ממה שגילינו.

רוצים לדעת מה גילינו?
מוזמנים להסתכל בכרטיסיה:
"למה רפי זקוק? (2)"

למה רפי זקוק? (2)

בפרויקט שיפור חייו של רפי,

העברנו את הטרריום שלו לחדר גדול אשר צמוד לחדר החמוסים.

ביצענו מעקב לגבי רמות הלחץ של רפי ושל החמוסים, בדקנו אם הם ממשיכים להיות סקרנים, והאם הם אוכלים ושותים כרגיל. כשגילינו שרמות הלחץ לא עלו אצל אף אחד מבעלי החיים המשכנו בפרויקט.

שיפצנו את החדר של רפי, הוספנו אדמה, ענפים ובולי עץ שונים והשארנו את הטרריום שלו עם הדלת פתוחה כך שהוא יכול להחליט היכן הוא רוצה לשהות. לבסוף, הכרנו לרפי את ביתו החדש.

ואיך ידענו אם טוב לו? רפי התנשל פעם רק בחלקים. לאחר המעבר גילינו שהוא התנשל בחתיכה אחת. מבחינתנו זה סימן טוב! במאמץ משותף, הצלחנו יחד עם חניכי הכפר לעשות משהו עבור האחר - עבור רפי שלנו.

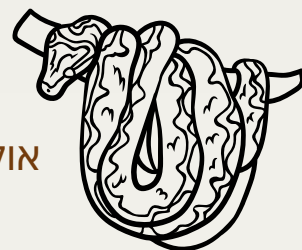
לרפי היתה תקופה טובה בחדר שלו

אבל לצערנו בזמן האחרון גילינו שהוא לא מרגיש טוב.

רוצים לדעת עוד – קראו את הכרטיסייה:
"למה רפי זקוק? (3)".

למה רפי זקוק? (3)

אולי שמתם לב שלאחרונה (ינואר, 2023) רפי כמעט ולא זז בחדרו?

אולי חשבתם שזה פשוט בגלל מזג האוויר הקר?

אנחנו הבחנו שיש בעיה, ופנינו למומחים של זוחלים ולייעוץ וטרינרי כדי לתת לרפי את הטיפול הטוב ביותר.

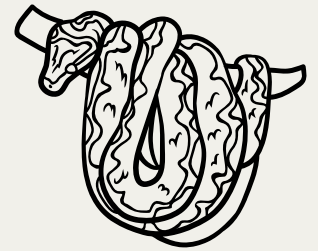
לאחר הרבה בדיקות, הבאנו שרפי לא מצליח לווסת את טמפרטורת הגוף שלו בחדר שלו. הגענו למסקנה שצריך להעביר אותו במהירות לטרריום חדש. מקום בו הוא יוכל להיות מוגן יותר, ואנחנו נוכל לעזור לו לווסת את הטמפרטורה שלו באופן מדויק, כדי שהוא ירגיש טוב יותר.

אנחנו מקווים שנראה שיפור בקרוב. אנו מצפים לראות אותו יותר בתזוזה ברגע שהוא ירגיש טוב יותר. בהמשך, כמובן שנדאג להמשיך ולהוציא אותו החוצה בימים חמים ולתת לו להסתובב בין העלים, הצמחיה והעצים תחת קרני השמש.

אתם מוזמנים לבדוק איתנו איך הוא מרגיש.
נשמח לעדכן אתכם.

נחש צריך לאכול... מה זה אומר בעצם?

בניגוד אלינו, רפי הוא טורף טבעי
אין לו אפשרות כמונו להתקיים על מזון שאינו בשרי.
כדי שהוא יישאר בחיים צריך לספק לו מכרסמים שלמים, מה שאומר
שבעלי-חיים אחרים צריכים למות. אנחנו נאלצים להיות אחראים להרג של בעלי-חיים.
אנחנו לא אוהבים את האחריות הזו! אבל זה חלק מהטיפול בחיות טורפות.

נשמח אם תעזרו לנו ותשתפו אותנו במחשבות שלכם:
כשמאכילים את רפי, מה יותר גרוע: לתת לו עכבר שמישהו אחר כבר הרג במקומנו?
או לתת לו עכבר חי, שרפי יהרוג אותו בעצמו?
מצד אחד, רפי מעדיף טרף חי שמעורר את התיאבון שלו. מצד שני, לעיתים הוא יכול
להיפצע בזמן הטריפה, וכמובן שגם העכבר והחולדה סובלים.
לאחרונה החלטנו לנסות להרגיל את רפי לאכול טרף מת, כי לרפי זה יותר בטיחותי
ולנו זה פחות קשה.

נשמח לקרוא את מחשבותיכם בנושא המורכב הזה
השאירו לנו בתיבה את מה שכתבתם

עכשיו, אחרי כל מה שקראתם על רפי,
נשמח אם תכתבו לנו :
האם למדתם משהו חדש?
האם קראתם משהו שהפתיע אתכם?

מה ההתנהגות שלנו מספרת?

יש לנו, הברווזים פה במתחם, מגוון של רגשות. את חלקם אנחנו מבטאים בהתנהגויות. למשל, אנחנו יודעים להראות כשנעים לנו וגם כשלא. אבל חשוב להגיד שלא כולנו אותו הדבר, בדיוק כמוכם. נכון שגם אתם לא מבטאים רגשות בדיוק כמו חבר שלכם? קחו רגע, לצפות בנו ולהכיר כל אחד מאיתנו לחוד. אתם מוכנים לנסות? יש פה כל מיני התנהגויות של ברווזים כמונו.

נשמח שתקשיבו לשפה המיוחדת שלנו ותנסו להבין אותנו:

- ם כשכוש בזנב: שמחה והתרגשות או תוקפנות
- ם יצירת בועות במים: שמחה
- ם עצימת עין אחת: הכנה לשינה ועייפות
- ם געגוע חזק: בהלה ופחד
- ם הנעת ראש מצד לצד: חוסר שביעות רצון
- ם הנעת ראש מהירה למעלה ולמטה: חיבה למי שנמצא מולם

מה גילית?

אולי הרגשת דווקא שההתנהגויות מעידות על רגשות אחרים?
רגשות שלא כתובים כאן?
כתבו לנו.

מקלחת בוקר

כל בוקר כשבאים לטפל בבעלי הכנף, נומה האמו מגיע קרוב אל שוקת המים, ומחכה למקלחת הבוקר שלו.

אנחנו מוציאים את הצינור הירוק ומתיזים עליו מים ואז רואים את ההתרגשות והצהלה לנומה בעיניים.

מה איתכם, אתם אוהבים מקלחת בוקר?
תרצו להצטרף אלינו לטקס הבוקר של נומה?
מוזמנים לכתוב לנו כאן בתיבה.

אלירן הברווזון

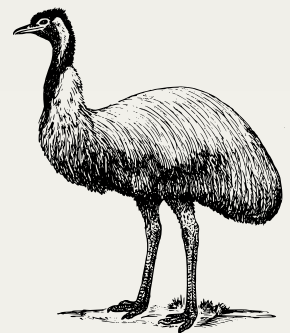
אלירן הובא אלינו על ידי אדם מיוחד שקוראים לו גל.
גל מצא את אלירן בחניון נטוש בנתניה. הוא הביא אותו לכאן, בעודו קטן ובודד.
תחילה, להקת האפרוחים התרחקה ממנו.
מדוע לדעתכם הלהקה התרחקה מאלירן?

על מנת לגבש את החבורה, הוצאנו כל יום את אלירן ליום גיבוש עם אפרוח אחר.
יום אחר יום, פגש חבר ועוד חבר.
היום, אלירן מוביל את הלהקה עם נוצותיו הצחורות והלבנות.

האם תוכלו לזהות את אלירן בין שאר הברווזים?

נומה בארץ הגמדים

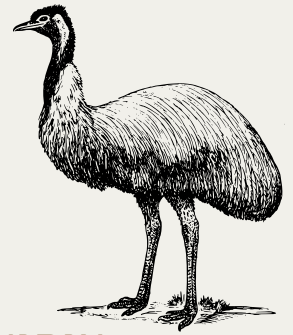
נומה האמו, גדול ורחב
גבוה ואיתן.
אוכל מנה גדולה פי שלושה מכל התרנגולות
ושאר חבריו.

בזמן האחרון נומה טיפה עצוב -
וזה לא רק בגלל הכלוב.

האם הבדלי הגדלים משפיעים על נומה והקשר שלו עם שאר בעלי הכנף?
האם להיות שונה זה משנה? למה לדעתכם נומה זקוק?
מוזמנים לכתוב לנו כאן בתיבה.

זוכרים את חפצי (1)

מוזר שיש כאן אמו אחד לבד, לא?
שאלתם את עצמכם למה אין לו חברה מהמין שלו?
לאמו הזה קוראים נומה.
אנחנו רוצים לספר לכם על חפצי: בת-הזוג שגרה איתו כאן המון שנים.

אמזאים זקוקים למרחב של קילומטרים כדי לחיות טוב.
במשך שנה חיפשנו עבורם מקום מתאים לכל חייהם, ובסוף מצאנו!
אבל לפעמים התוצאות עצובות למרות הכוונות הטובות.
העברה של אמו למקום חדש אינה דומה להסעה של אדם ברכב פרטי או במונית.
כדי להוביל אמו ממקום למקום צריך רישיון מיוחד ורכב מיוחד, שאין לנו.
פנינו לרשות הממונה על התחום הזה בארץ, ששלחה אותנו למומחה,
ואנחנו האמנו שיש לו יכולת לבצע את ההעברה. הלוואי שלא היינו מאמינים!

רוצים לשמוע מה קרה בדיוק ומה הלקחים שלמדנו מהסיפור העצוב של חפצי?
מוזמנים להסתכל בכרטיסייה "זוכרים את חפצי (2)".

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

זוכרים את חפצי (2)

ביום ההעברה של האמזאים, ליווינו אותם באופן צמוד.
במחשבה לאחור אנו מבינים שהיינו חייבים לבדוק שהמוביל פועל
על-פי ההנחיות ושהרכב שברשותו מתאים לנסיעה בטוחה.
המון דברים עלולים להשתבש כשמסיעים אמו,
וזה מה שקרה: שני האמזאים שלנו יצאו מרכב ההובלה בכביש סואן.
נומה וחפצי התחילו לרוץ בבהלה. חפצי נפגעה מרכב ונהרגה, נומה המשיך לרוץ
ולחפש מקום מחסה. נומה לא הגיע למחסה אלא לאנשים ששבו אותו למכור אותו.
הצוות שלנו לא ויתר, ולאחר משא ומתן חולץ נומה והוחזר הביתה, בלי חפצי.

עד לאסון נומה היה תמיד עם חפצי, וכעת היא חסרה לו מאוד.
מרחב החי שלנו הוא הבית הבטוח שלו, אבל אנחנו רואים שחסר לו מרחב גדול
לרוץ בו וכמובן שחסרה לו חברה של בני מינו, כפי שמגיע לו וטבעי לו.

מוזמנים להנציח את חפצי בכתב או בציור, ולהשאיר לזכרה את מה שיצרתם.
האם לדעתכם אפשר היה למנוע את מותה?
כתבו את מחשבותיכם.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

לא רוצים לחיות בצפיפות

בטח שמתם לב שאין לנו כאן אפרוחים קטנים, וכולנו נשארים באותה הקבוצה. הסיבה לכך שאין כאן התרבות, היא משום ששומרים עלינו שנמשיך לחיות בתנאים טובים ללא צפיפות וריבים על המשאבים שקיימים לנו.

תחשבו מה היה קורה אם היו נותנים לנו להתרבות ללא הפסקה? כולנו חיים באותו המקום, ובסופו של דבר לכל אחד מאיתנו היו מספר צאצאים. הם גם היו גדלים, ואז היו בוקעים עוד ועוד אפרוחים. כך, המקום היה הופך למאוד צפוף ומלחיץ עבורנו. על מנת שזה לא יקרה המטפלים שלנו צריכים לשמור על איזון החיים שלנו. הם עושים זאת על ידי לקיחה של הביצים.

מה דעתכם? האם זה פוגע בנו? או שאולי אנחנו כלל לא שמים לב?
מה היה עדיף בעצם, שנריב על המקום האחד של השניה?
מוזמנים לכתוב ולשתף במחשבות שלכם!

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

לתרנגולת יש שכל

שמעתם פעם את הביטוי "מוח של תרנגולת"? משום מה, אנשים חושבים שתרנגולות הן טיפשות. ההפך הוא הנכון!
תרנגולות מפגינות כבר בגיל צעיר מאוד יכולות למידה מרשימות הן מזהות צבעים ואפילו פותרות בעיות וחידות מורכבות!
במחקרים רואים גם שתרנגולות מסוגלות להביע קשת רחבה של רגשות, וביניהם פחד, סקרנות וגם אמפתיה כלפי חברות.

זה מפתיע אתכם? גם עליכם חשבו פעם משהו לא נעים ולא נכון מבלי שהכירו אתכם?

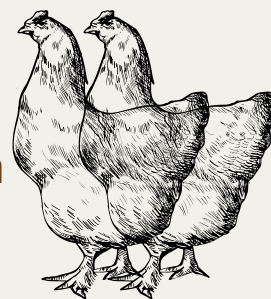

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

בואו נעצור... ונסתכל!

מישהי מהתרנגולות נראית לכם מעניינת במיוחד? אולי אתם חושבים שתתרנגולות הן סתם משעממות? בואו נתמקד בתרנגולת אחת, נצפה בה בימים ובשעות שונות וכך נכיר אותה יותר טוב:

- האם נראה לכם שאני רוצה קשר עם שאר בני ובנות מיני ומרגישה נוח בחברתם?
- איך אני יוצרת קשר עם שאר החברים למתחם: מתקרבת אליהם? נצמדת אליהם? נוגעת בהם עם המקור? קוראת בקול?
- האם אני מתקרבת לאנשים? נראה לכם שאני רוצה קשר איתם?
- מי הם החברים שלי? ואיך אפשר לדעת שאנחנו חברים?
- ממה אני פוחדת? ומה אני עושה כשמשהו מפחיד אותי?
- מה מעניין אותי? ואיך אפשר לדעת שזה מעניין אותי?
- מה אני יודעת לעשות טוב?
- אילו רגשות אני מבטאת, ואיך אני מבטאת אותם?

מוזמנים לכתוב תגליות מעניינות ולהשאיר כאן בתיבה.

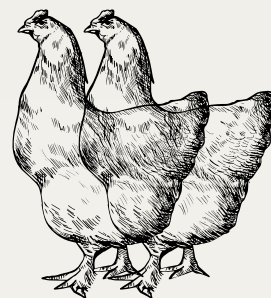

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בלני ובני בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

ביצה - האם היא נועדה לנו?

התרנגולות שלנו מסתובבות חופשיות ואנו דואגים לשלומן.

אנו אחראים עליהן והן תלויות בנו.

לכן אנו מקפידים שלא לנצל אותן.

אפשר לשאול "אם אני מטפל בהן, מנקה אחריהן ומגן עליהן, למה שלא ארוויח קצת ממה

שהן מייצרות? הרי במערכת יחסים טובה כל אחד תורם את חלקו, לא?"

התשובה שלנו היא "כן, אבל הביצים אינן תרומה!"

לקיחת הביצים לא נעשית בהסכמת התרנגולות.

בשנים האחרונות הפכנו את המקום שלנו למרכז חינוך לשינוי חברתי.

מרכז נגד ניצול של חלשים ולטובת התחשבות בהם.

לכן, אנחנו מסרבים להשתמש בתרנגולות לסיפוק הרצונות האישיים שלנו.

אז מה בכל זאת עושים עם הביצים?

מצד אחד, אנחנו לא רוצים כאן רבייה כי המטרה היא לתת בית מרווח לכל מי שגר כאן,

מצד שני אנחנו לא רוצים לתמוך בתעשייה ולקנות אוכל לטורפים.

לכן אנחנו משתמשים בביצים עבור הטורפים שגרים פה.

במידה ואתם רוצים להבין עוד לגבי נושא הביצים

אתם מוזמנים לשאול את הצוות.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בלני ובני בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

נעים להכיר

אנחנו ביאטריס, אמה וסטפן.

פעם גר איתנו גם צ'אבי ושישי ז"ל, אבל לצערנו הם נפטרו.

הבית הזה הוא אחד מהבתים הטובים ביותר שיש לחוטמנים בשבי בישראל. הגענו לכאן ממקום בו החזיקו אותנו באופן לא חוקי, ובתנאים הרבה פחות טובים. אתם פוגשים אותנו בתוך מתחם שנראה גדול ומגוון. אבל אתם יודעים איך היינו אמורים לחיות בטבע? החברים שלנו שחיים חופשי, מבליים את זמנם בג'ונגלים ענקיים בדרום אמריקה, מטפסים על עצים והולכים כל יום 13 ק"מ בממוצע. אז אף-על-פי שזה כיף לפגוש אותנו כאן, אתם יכולים לדמיין עד כמה משעמם לנו להיות במקום אחד כל הזמן? אולי בקורונה הרגשתם קצת איך זה להיות סגור במרחב קטן?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

החוטמן ההרפתקן

מה החשיבות של אתגר מחשבתי ופיזי? בצהרי היום אנחנו מחלקים לחוטמנים פירות וירקות. מעט בגזע העץ, מעט על אדן החלון, ומעט על המדף.

ככה, החוטמנים מתעוררים- מחפשים ומתאמצים. מה עוד ניתן לעשות על מנת להפיג את השעמום של החוטמנים?

מוזמנים לקרוא על רעיונות מדליקים בכרטיסיות שכאן בתיבה

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

אנחנו אוהבים לשחק בדיוק כמוכם תעזרו לנו!

מה חשוב לדעת לפני שמתחילים?

הידעתם שבטבע חוטמנים אוהבים לחפש את המזון שלהם בתוך גזעי עצים ושיחים? המזון הרי לא יושב על האדמה ומחכה להם. אולי תעזרו להם להרגיש קצת כמו בטבע גם במתחם שלנו כאן?

יש לנו כמה הצעות עבורכם אבל לפני שמתחילים חשוב לזכור:

- החוטמנים אולי יחששו בהתחלה לגשת. צריך לנסות פעמים רבות ובזמנים שונים.
- אם המתקן לא הצליח כמו שתכננו, חשבו שוב מה מתאים להם. בסוף תצליחו!
- חשוב להחליף ולגוון את המשחקים והמתקנים! זה משעמם לשחק כל פעם את אותו המשחק לא?
- והכי חשוב – כדי לשמור על החוטמנים אסור להכניס שום דבר שהכנתם עבורם ללא האישור של רכז/ת מרחב החי.

כאשר הדברים שהכנתם יהיו מוכנים, נתאם זמן בו נכניס אותם ונראה איך כל אחד מהחוטמנים מגיב להפתעה.

קיר כיסים

יש דרכים רבות להכין קיר כיסים. אפשר לקחת לוח שעם, לנעוץ אליו באופן בטיחותי כיסים מבגדים משומשים, לייצר בו שני חורים מצדדיו כדי שתהיה אפשרות לתלות אותו באופן בטיחותי בגובה, ואז ניתן לטמון בכיסים חטיפים טעימים. מוכנים לנסות? בתמונה יש עוד אפשרות להשראה. מוזמנים לכתוב כאן בתיבה מה הכנתם ולמה? אחרי שתשימו להם את הדברים יחד עם הצוות, כתבו האם הם אהבו את מה שהכנתם? ואולי היה אחד שאהב את זה במיוחד או לא אהב בכלל?

*המציג אינו חוטמן אלא בואש 😊

הכנת משטח חיפוש

שלב 1 - אספו גלילי נייר טואלט, שימו אותם בקופסת קרטון עמידה וגדולה באופן צפוף, כך שהם לא יוכלו ליפול או לזוז.

ראו דוגמה בתמונה.

שלב 2 - שימו בגלילים כל מיני חטיפים שהחוטמנים אוהבים. אפשר להוסיף גם עלים וחציר כדי שיהיה להם אפילו עוד יותר מאתגר להגיע ולחפש את האוכל!

שלב 3 - אם נרצה להעלות את דרגת הקושי אפשר לתלות את המשטח שהכנתם בגובה, במקום שקשה יותר להגיע אליו. ניתן להכין את המתקן גם עם גזעי עץ חלולים במקום גלילי נייר.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בינו ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

ענפים, עלים וקצת פירות.. כמה פשוט!

חוטמנים כמונו אוהבים מאוד לנבור בעלים, בענפים ואפילו בחציר.

אם תמצאו לנו ענפים ירוקים, נשמח מאוד אם תערבבו אותם עם חציר, ענפים יבשים וחטיפים ותראו איך נגיב.. כמה מעניין לצפות!

אל תשכחו כמובן לוודא עם הצוות אילו ענפים ועלים בטוחים לאכילה עבורנו! ואם בא לכם להשקיע ולהכין לנו עץ פירות כמו בתמונה, ממש נשמח.

מוזמנים לצלם את מה שהכנתם.

אחרי שתשימו להם את הדברים עם הצוות, כתבו האם הם אהבו את מה שהכנתם? אולי היה אחד שאהב את זה במיוחד או לא אהב בכלל?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בינו ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

בימים חמים... גם אנחנו רוצים קרטיב!

בקיץ אפשר להכין לנו שלגונים מכל מיני טעמים שאולי לכם יראו קצת מגעילים, אבל לנו הם יהיו ממש טעימים ומפנקים! אפשר לקחת בקבוק בקוטר גדול או קערה עמוקה, ולהקפיא בה מים עם פירות, חרקים, אפילו חציר עם קצת קקי של חיות אחרות (אותנו זה נורא מעניין!). תקפיאו את הכל ביחד ואז תוכלו לתת לנו את זה כשלגון! אל תשכחו לשאול את הצוות מה מותר לשים! אם תרצו לשמח אותנו במיוחד, תוכלו לקדוח בשלגון כמו בתמונה, ולתלות אותו בגובה.

בקבוקים מסתובבים

זהו מתקן שיעשה לחוטמנים ממש טוב!

אנחנו מודים – זו פעילות שדורשת קצת נגרות שכן הבניה דורשת עבודה עם עץ. שלב 1 – הכנת מתקן העץ שבתמונה, שני בקבוקי פלסטיק גדולים, שניתן לקדוח בהם שני חורים, אחד מכל צד. והעברת מוט מהמתקן לבקבוקים לשם חיבורו. שלב 2 – נשים בבקבוקים חציר או גזרי נייר שבהם נסתיר כמה חטיפים טעימים. החוטמנים יצטרכו לחשוב טוב טוב איך להוציא את האוכל משם! כשהם יצליחו, תחשבו כמה מספק זה יהיה עבורם, ואולי גם עבורכם?

*המציגים אינם חוטמנים אלא רקונים 😊

כדור משחק, בקבוק עם חורים כל דבר שמתגלגל!

אם יש לכם במקרה בבית כדור מפלסטיק עם חורים, אולי כזה שהכלב שלכם כבר לא משתמש בו, אנחנו נשמח לקבל אותו! אם תרצו להכין לנו כדור, אפשר פשוט לקחת בקבוק מפלסטיק, לעשות בו כמה חורים, לשים בו חטיפים, חציר, עלים, מה שתרצו ובטוח לנו, ופשוט להניח לנו על הרצפה!
כמה פשוט וכמה כיף...

מכון אדם וחיה
לקידום חזק-ימים בליט ובני בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

הסיפור של שישי (1)

הי, שמי אלעד. בעבר ניהלתי את מרחב החי. אני רוצה לספר לכם על שישי החוטמנית המבוגרת בחבורה. לא ידוע בדיוק בת כמה היא, ומשערים שהיא בת 6. שישי עדינה וחברותית אך היו לה חיים לא קלים, מלאים בפציעות שאת חלקן אנחנו לא יודעים איך ומתי ספגה. אנחנו חושדים שחלק מהפציעות היא ספגה כאן, פשוט בגלל שהיא לא זזה מספיק. המרחב הזה הרי לא באמת מתאים לחיות בר כמוה. פעמים רבות חשבנו שהפציעות של שישי יכריעו אותה, ושכל טיפול ובידוד שבא אחריו, יקשה עליה להשתלב בחבורה מחדש. לפעמים הסוף היה נראה קרוב, אך שישי לא ויתרה, ובכוחותיה התגברה על הכאבים הקשים. בכל פעם לא ידענו האם היא תצליח לחזור ללהקה, והאם הלהקה תקבל אותה בחזרה.

אתם יודעים איך זה לנסות להשתלב בחבורה?

פעם התגברתם על קושי גדול?

*רוצים לדעת עוד על שישי? קראו את "שישי - החוטמנית שלא ויתרה (2)".

מכון אדם וחיה
לקידום חזק-ימים בליט ובני בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

שישי - החוטמנית שלא ויתרה (2)

לאחר כל טיפול ובידוד ששישי עברה, חששנו שהיא לא תצליח לחבור בחזרה ללהקה. להפתעתנו גילינו ששישי ניחנה בתכונות אופי סתגלניות וחביבות, כאלו שהקלו עליה בקליטה מחדש.

יום אחד בבוקר קריר, מצאנו אותה בגג של הבית, נהנית מהשמש יחד עם ביאטריס, הבנו שהיא התחברה ללהקה, ומצאה כוחות מחודשים להמשיך בחייה על אף הכאבים. זה היה רגע שיא משמח, כזה שגורם לך להאמין שכל המאמצים היו שווים.

כיום, שישי כבר ממש מבוגרת, ואנחנו עושים הכל כדי לאפשר לה להזדקן בכבוד. הורדנו את המיטה שלה לרצפה כדי שיהיה לה נוח יותר וגילינו שהחבורה מצטרפת אליה לשינה יחד. שישי אוהבת להתכרבל בלילות הקרים עם חבריה והם בדיוק כמונו נותנים תמיכה לחברה החלשה והמבוגרת בקבוצה.

כתבו לנו, מה הרגשתם מהסיפור של שישי?
איזה עזרה הייתם רוצים כשאתם לא מרגישים טוב?
האם אתם מצליחים לבקש עזרה מחבר/ה?

הסיפור של סטפן החוטמן

היי לכם! שמי סטפן. אולי תוכלו לזהות אותי לפי הפרווה הבהירה שלי ומבנה הראש שלי שקצת שונה מהאחרים? מבנה דמוי ריבוע. חשוב לי שתכירו אותי קצת מעבר למראה החיצוני. אני אוהב מאוד לאכול פירות, ביצים וזחלי קמח. אני מעדיף לבלות עם חברים מסוימים כאן במתחם - כמו ביאטריס ואמה. אבל תדעו שלפעמים קשה לי כאן. לא תמיד אני מסתדר עם החבורה, וכשמישהו מתנהג פה כמו מנהיג ומשתלט, זה גורם לי לזוז הצידה ולרצות להיות לבד. כשאני לא מרוצה יש לי דרכים משלי, בשפת החוטמנים, להביע את עצמי: אני מתגלגל על הרצפה, בורח למקומות גבוהים ומתבודד. לפעמים אני אפילו לא מרגיש בנוח לאכול עם כולם.

מכירים את התחושה הזו, שיש אנשים שמולם קשה לנו, ואז יוצאים מאיתנו רגשות לא נעימים כמו כעס, תסכול ואפילו קנאה? איך אתם מתמודדים במצבים כאלה?

זה כיף לפגוש חית בר שרוצה בחברתנו

שמתם לב שביאטריס נהנית ממגע של בני אדם?
כשמתקרבים לכלוב היא ישר רצה ומטפסת עלינו.

אנחנו לא יודעים מה עבר עליה בשנה הראשונה לחייה אבל כנראה שהפרידו אותה מחוטמנים והרגילו אותה למגע של אנשים. נראה לנו שביאטריס עברה תהליך של החתמה. אם זה היה תלוי בנו, לא היינו מחתימים אותה. היינו רוצים לתת לה את התנאים הכי טבעיים. למה? הרי כיף לה איתנו ולנו כיף איתה. תזכרו שבעלי חיים נשארים בכלוב כל הזמן, ואם הם תלויים באנשים הם מוצאים את עצמם המון זמן לבד. הם משועממים ולא מפתחים את היכולות החברתיות שלהם עם בני מינם. תזכרו שכמה שאנחנו אוהבים את בעלי החיים, אנחנו עוזבים את המקום, והם צריכים לחוות פרידות ולהסתגל שוב לאנשים חדשים.

נשמח שתכתבו לנו, מה אתם חושבים על תהליך של החתמה?
איזה מחיר בעלי חיים משלמים?

איך זה מרגיש מחוץ לסביבה הבטוחה של משפחה וחברים שדומים לנו?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

שישי - החוטמנית שלא ויתרה (3)

שישי עברה הרבה משברים ובכל פעם היא הצליחה להתאושש. הפעם, לאחר סדרה של טיפול תרופתי ופיזיותרפיה, שישי לא הצליחה לחזור לעצמה. דאגנו לחדר מוגן בו היא לא תיפצע ותוכל לקבל את הטיפול הטוב ביותר. שמנו לה מנורת חימום, כריות, שמיכות וכמובן שנתנו לה המון אהבה. בימים חמים שישי יצאה לחצר כדי לפגוש את החברים שלה בלהקה. וואו איך שהם שמחו לראות אותה, הם החלו לנקות אותה ולטפל בה והיא היתה עטופה באהבה. כשראינו שהטיפול התרופתי כבר לא עוזר, הבנו שהגיע הזמן להיפרד, ולעזור לה לסיים את חייה בכבוד. שישי תמיד תישאר איתנו בלב!

מוזמנים להנציח את שישי בכתב או בציור ולהשאיר כאן לזכרה את מה שיצרתם.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

בואו ננסה להכיר

אולי שמתם לב שהגעתם למתחם שיש בו הרבה מאיתנו. לפעמים מרוב שאנחנו הרבה, קשה לראות מהצד את הייחודיות של כל אחת מאיתנו, אבל היא קיימת! אתם רק צריכים לעצור ולמקד את תשומת הלב שלכם באחת מאיתנו, לתפוס מקום ולשבת רחוק, וכך לגלות לאט לאט דברים מעניינים. נסו לתאר את השרקנית המיוחדת שהכרתם מרחוק:

- איך אתם מזהים אותי?
- איך אני יוצרת קשר עם שאר החברות למתחם?
- ממה אני פוחדת? ומה אני עושה כשמשוהו מפחיד אותי?
- מה מעניין אותי? ואיך אפשר לדעת שזה מעניין אותי?
- מה אני יודעת לעשות טוב?
- אילו רגשות אני מבטאת, ואיך אני מבטאת אותם?

כתבו כאן בתיבה מה גיליתם.

מוזמנים גם לצייר את השרקנית המיוחדת שלכם.

כפר הנוער הדסה נעורים

למה אין פה גורים?

שאלתם את עצמכם למה אין פה גורים? בעבר נולדו פה הרבה גורים. ונכון, הגורים חמודים מאוד וכיף לראות אותם! אבל אתם יודעים שבכל המלטה לא נולד גור אחד אלא כמה גורים, ולפעמים אפילו יותר מעשרה? מהר מאוד המקום נעשה צפוף עד כדי כך שאי אפשר עוד להבחין בינינו!

הצוות לא ידע מי אני ומי אחותי, ומי זו אימא שלי, והרגשנו מוזנחות. כולנו נעשינו עצבניות, והחלשות ביותר בחבורה ננשכו ולא היה להן לאן לברוח. זה לא מגיע לנו!

עכשיו מפרידים בין הבנות לבנים וכדי שיהיה לנו בית טוב לכל החיים המצב צריך להישאר כך.

איך זה מרגיש שחיים בצפיפות? איך זה מרגיש שלא שמים לב אליי באמת? איך זה מרגיש שלא מזהים את הייחודיות שלי מבין כולם? ומה קורה לי כששמים לב במיוחד אלי?

כפר הנוער הדסה נעורים

גם אנחנו אוהבות וצריכות לשחק!

לפעמים קל לפספס שבמתחם כמו שלנו, קצת משעמם. אנחנו פה כל היום, כל חיינו, ובעצם כמעט כלום לא מתחדש. אנחנו תמיד באותו המקום. זוכים קצת דרך הגדר להיחשף לעונות השנה ולהריח ריחות מעניינים. אנחנו יכולים קצת להרגיש מה קורה בחוץ ומקפידים לאפשר לנו לראות ולהריח את מה שקורה מחוץ לכלוב, כדי שנהיה קצת יותר בשליטה ולא נהיה בלחץ גדול ממה שמתרחש מסביב. אבל בסופו של דבר אנחנו נמצאים רק בחדר הזה. אז אולי תוכלו לעזור לנו? אנחנו תלויים בכם כאן בשבי.

אם אתם שואלים את עצמכם מה ניתן לעשות, אז יש מלא דברים! תתפלאו, אבל לפעמים דווקא הדברים הכי פשוטים הם אלה שאנחנו הכי נאהב ונהנה מהם.

רוצים לקבל רעיונות מה אפשר להכין לנו?

מוזמנים להסתכל בכרטיסייה: "הפגת שיעמום ויצירת אתגר – איך עושים את זה בפועל?"

כפר הנוער הדסה נעורים

הפגת שיעמום ויצירת אתגר איך עושים את זה בפועל?

- למתחם השרקנים אנחנו לא נכנסים כי המתחם קטן ואנחנו גדולים. אנשים ואפילו ילדים קטנים, מעוררים פחד ולחץ בשרקנים כי הם חיות נטרפות. אבל אפשר להתקרב אליהם בדרך אחרת - להכין הפתעות. יש לנו כמה הצעות עבורכם אבל לפני שמתחילים חשוב לזכור:
- השרקנים אולי יחששו בהתחלה לגשת. צריך לנסות פעמים רבות ובזמנים שונים.
  - אם המתקן לא הצליח כמו שתכננו, חשבו שוב מה מתאים להם. בסוף תצליחו!
  - חשוב לגוון את המשחקים והמתקנים! משעמם לשחק כל פעם באותו המשחק לא?
  - והכי חשוב - כדי לשמור על השרקנים, אסור להכניס שום דבר שהכנתם עבורם ללא אישור של רכז/ת מרחב החי.

כאשר הדברים שהכנתם יהיו מוכנים, נתאם זמן בו נכניס את הדברים, ונראה איך כל אחד מהשרקנים מגיב להפתעה. בהצלחה!
בדפים הבאים תמצאו כמה הדרכות לפעילויות/משחקים שאפשר להכין.

כפר הנוער הדסה נעורים

משוך בחציר!

לאילו חומרים נזדקק:

חציר טעים, גליל מחורר או מתקן שקיות שאין בו שימוש יותר כמו בתמונה, סכין יפנית (אם מדובר בגליל ולא מתקן מוכן), חטיפים ואזיקונים או חוט תיל/חוט רגיל לתלייה.

איך נכין ונשתמש?

אם יש לנו גליל, ניצור בו פתחים בעזרת הסכין. נדחוף פנימה חציר כך שהוא יבלוט החוצה ויהיה נגיש לכרסום וללעיסה. נתלה את המתקן במקום נגיש (לא גבוה ולא נמוך מדי).

איך נגביר את הקושי?

נשים בתוך החציר חטיפים מיוחדים שהשרקניות לא מקבלות כל יום. נראה כיצד הן עובדות קשה יותר להגיע אליהם בעזרת תלישת החציר מהמתקן.

כפר הנוער הדסה נעורים

הפגת שיעמום ויצירת אתגר איך עושים את זה בפועל?

למתחם השרקניות אנחנו לא נכנסים כי המתחם קטן ואנחנו גדולים. אנשים ואפילו ילדים קטנים, מעוררים פחד ולחץ בשרקניות כי הן חיות נטרפות. אבל אפשר להתקרב אליהן בדרך אחרת - להכין הפתעות. יש לנו כמה הצעות עבורכם אבל לפני שמתחילים חשוב לזכור:

- השרקניות אולי יחששו בהתחלה לגשת. צריך לנסות פעמים רבות ובזמנים שונים.
- אם המתקן לא הצליח כמו שתכננו, חשבו שוב מה מתאים להן. בסוף תצליחו!
- חשוב לגוון את המשחקים והמתקנים! משעמם לשחק כל פעם באותו המשחק לא?
- והכי חשוב - כדי לשמור על השרקניות, אסור להכניס שום דבר שהכנתם עבורן ללא אישור של רכז/ת מרחב החי.

כאשר הדברים שהכנתם יהיו מוכנים, נתאם זמן בו נכניס את הדברים, ונראה איך כל אחת מהשרקניות מגיבה להפתעה. בהצלחה!
בדפים הבאים תמצאו כמה הדרכות לפעילויות/משחקים שאפשר להכין.

כפר הנוער הדסה נעורים

גליל הפתעות

לאילו חומרים נזדקק:

גליל נייר מגבת, מספריים, חציר, חטיפים וחוט/חבל.

איך נכין ונשתמש?

ניקח גליל ונגזור ממנו כמה פתחים קטנים כמו בתמונה. נמלא אותו בכל אוכל שנרצה, אפשרי גם להוסיף ניירות בטוחים לשרקניות (בלי בישום או דיו) וחטיפים או חציר. ניקח חבל וניצור ממנו לולאה שתאפשר לנו לתלות את הגליל בגובה.

איך נגביר את הקושי?

נתלה במקום פחות נגיש, או שנמקם את החטיפים הטעימים במיוחד בחלקים הפחות נגישים של הגליל.

משחק עם כדור

לאילו חומרים נזדקק:

גלילי נייר טואלט (3/4 לכל שרקנית), חטיפים (פירות או כל דבר מיוחד אחר שאינם מקבלים ביומיום) ומספריים.

איך נכין ונשתמש?

נחתוך כל גליל ל-4 טבעות. לכל כדור נזדקק ל-3 טבעות וכמה חטיפים. יש לשים טבעת אחת מעל השניה בזווית ישרה ולהניח את החטיפים בפנים. לאחר מכן יש לשים את הטבעת השלישית מעליהן בזווית אחרת כדי ליצור סגירה. יש לתת כדור אחד לכל שרקנית.

איך נגביר את הקושי?

נמקם את הכדור בגובה או במקום שאליו השרקנית תצטרך לטפס כדי להגיע.

גשר הירקות

לאילו חומרים נזדקק:

חוט חבל (עדיף לא צבוע), אטבי נייר מעץ, ירקות ופירות טעימים.

איך נכין ונשתמש?

לפי המיקום שנרצה, נגזור חוט באורך המתאים. לאחר מכן יש שתי אפשרויות: ניתן להיעזר באטבים לתליית הירקות, או בירקות דקיקים כמו כל ירק בעל עלים, או בירקות/פירות שחתוכים דק. לחילופין, ניתן לייצר חור בירקות ולהשחילם על החוט. זה דורש יותר מאמץ, אך כך גם הפעילות תחזיק מעמד יותר זמן, וסביר להניח שהשרקניות יצטרכו להתאמץ יותר.

כיצד נגביר את הקושי?

נמקם במקום פחות נגיש, אליו השרקניות יצטרכו להתאמץ כדי להגיע.

סלסלת ההפתעות

לאילו חומרים נזדקק:

סלסלה מקש או קופסת קרטון, גזירי נייר גרוס/חתוך, חטיפים, חציר, כל דבר שבטוח ללעיסה עבור השרקניות ויכול לעניין אותן.

איך נכין ונשתמש?

ניתן להשתמש בסלסלה מוכנה כמו שבתמונה. אם אין לנו, נגזור קופסת קרטון כך שיווצר מעין ארגז פתוח, ללא גג, עם בסיס יציב. את הסלסלה או הארגז נמלא בגזירי נייר, בחציר, או בכל דבר שיכול לשמש כמסיח נעים ובטוח ללעיסה. בתוך המצע נטמין חטיפים טעימים.

איך נגביר את הקושי?

הרבה מצע ומעט חטיפים שהשרקניות אוהבות, אחרת לא תהיה מוטיבציה לחפור.

לבנה - עיזה מיוחדת במינה

אנחנו לא יודעים בת כמה לבנה.
הגיל המשוער שהציעה הווטרינרית הוא 8-10 שנים.
אנחנו גם לא יודעים מאיפה היא הגיעה לכאן, ומה עבר עליה בחייה.
אבל אנחנו יכולים לספר לכם מה היא אוהבת, במה היא טובה ומה קשה לה.
לבנה אינטליגנטית וסקרנית מאוד. בדומה לשאר חברי הלהקה, היא חוקרת ובוחנת כל דבר חדש שהיא נתקלת בו.
יש לה שיווי משקל מצוין ותוכלו לראות אותה מקפצת בין מקומות המשחק הגבוהים שיצרנו במרחב. היא מטפסת ממש בקלות על גלגלים גדולים ועל המקלט, שגובהו 3 מטרים. והיא גם מסוגלת לקפוץ לגובה של מטר ואולי מעט יותר.
היא לא סומכת כל כך על אנשים, על אף שהותה הארוכה במרחב החי, ולכן לרוב כשתנסו להתקרב היא תבחר להתרחק.

אם תרצו להכיר את הקשיים של לבנה
אתם מוזמנים לקרוא את הכרטיסייה:

"לא תמיד קל להשתלב בחבורה - הקשיים של לבנה".

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

לא תמיד קל להשתלב בחבורה הקשיים של לבנה

שמנו לב שלפעמים כל החבורה יוצאת יחד, ולבנה נשארת מאחור. הרבה פעמים אנו רואים אותה מסתכלת מרחוק ולא מעזה להתקרב. לבנה מתקשה קצת למצוא את עצמה בקבוצה. ראינו שחברי הלהקה מאיימים עליה, דוחפים אותה, ולפעמים נראה שהם מנדים אותה. מבנה גופה של לבנה צנום ורזה ביחס לשאר העיזים.

מה דעתכם? האם זה גורם ללהקה לראות אותה כחלשה יותר?
איך לדעתכם היא מרגישה?
יש לכם רעיונות כיצד אפשר לעזור לה?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

האם אתם מצליחים להבחין בין לבנה לבין ברידגי'ט?
ברידגי'ט דומה ללבנה, אבל קצת יותר כהה והנה היא כאן עבורכם בתמונה.
מתצפיות שערכנו נראה שהיא מובלת אחרי העדר ולא כל כך מובילה.

מוזמנים לצפות ולכתוב לנו:
האם היא מובלת או מובילה?
האם היא מעזה לעמוד על שלה?
האם הבחנתם בקשר מיוחד שיש לה עם אחת מחברות הלהקה?
אל תשכחו להשאיר לנו כאן בתיבה את המידע החשוב שאספתם.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

תכירו את אינגריד!
את אינגריד אי אפשר לפספס.
אינגריד היא הדומיננטית בחבורה, והרבה פעמים נראה לנו שהיא מובילת העדר.
אנחנו רואים שהיא ניגשת לאכול לפני כולם ונראה שהיא מקבלת זכות ראשונים.

איך לדעתכם היא זכתה למעמד הזה?
מוזמנים לצפות בה בזמנים שונים כדי לענות.
האם גם אתם מעזים לפעמים להוביל?
מוזמנים לכתוב לנו.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

מיקי הכבש - נעים להכיר

יצא לכם פעם להכיר מקרוב את מיקי?
מיקי לא אוהב הרבה מגע של אנשים, אבל
לפעמים כשהוא בוחר להתקרב זה כיף מאוד
ללטף אותו. לדעתנו יש לו את הפרווה הכי
נעימה בלהקה.

מיקי שומר על העיזים, ואין ספק שהוא ראש
הלהקה. הוא תמיד חייב להיות ראשון בכל דבר
שמקבלים. האמת שהוא היחיד בלהקה,
שהאתונות קצת חוששות ממנו.

נשמח בעזרתכם להוסיף מידע חשוב על מיקי.
בבקשה כתבו כאן בתיבה מה גיליתם עליו,
ואולי גם מה גיליתם על עצמכם מתוך המפגש איתו

בואו נעצור.. ונסתכל!

מישהי מהעיזים או אולי דווקא מיקי הכבש מעניינים אתכם?
בואו נתמקד באחד מהם, נצפה בימים ובשעות שונות וכך נכיר אותם טוב יותר:

- האם נראה לכם שאני רוצה קשר עם שאר בני ובנות מיני ומרגישה נוח בחברתם?
- איך אני יוצרת קשר עם שאר החברים למתחם: מתקרבת אליהם?
- נצמדת אליהם? נוגחת בהם?
- האם אני מתקרבת לאנשים? נראה לכם שאני רוצה קשר איתם?
- מי הם החברים שלי? ואיך אפשר לדעת שאנחנו חברים?
- ממה אני פוחדת? ומה אני עושה כשמשוה מפחיד אותי?
- מה מעניין אותי? ואיך אפשר לדעת שזה מעניין אותי?
- מה אני יודעת לעשות טוב?
- אילו רגשות אני מבטאת, ואיך אני מבטאת אותם?

אל תשכחו להשאיר בתיבה את המידע החשוב שגיליתם

סולם טיפוס

1. צאו לסיבוב במרחב החי ואספו ענפים בָּעֵבִים שונים. נסו למצוא ענפים חלקים וענפים מחוספסים. זאת בכדי שהתוכים יוכלו לפרק את הציפוי וְלִשְׁחַק את המקור, כי מקור התוכי גדל כל הזמן.
2. בסככת הגפן ניתן לקטוף גִּדְלִים שישמשו אתכם כחבלים לחיבור בין שלבי הסולם.
3. קשרו את הענפים השונים במרווחים שונים.
4. ניתן להוסיף ירקות ופירות בצדי הענפים.
5. הכי חשוב – כדי לשמור על התוכים, אסור להכניס שום דבר שהכנתם עבורם ללא אישור של רכז/ת מרחב החי.
6. כאשר הדברים שהכנתם יהיו מוכנים, נתאם זמן בו נכניס את הדברים ונראה איך כל אחד מהתוכים מגיב להפתעה.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

כלוב תעופה!!!

אולי לכמה מכם יש תוכי בכלוב בבית והכלוב שיש כאן נראה לכם גדול? אולי אתם דווקא חושבים שהכלוב כאן קטן מאוד, כי פגשתם תוכים בטבע ואתם יודעים שהם בוחרים לעוף קילומטרים רבים בכל יום? נמצאים כאן תוכונים וקוקטיילים, וכמו שאולי שמתם לב הם לא מעוניינים בקשר עם בני אדם. לכן אנחנו לא נכנסים לכלוב שלהם אבל יכולים לצפות בהם מבחוץ. הם כאן כבר הרבה שנים, ואנחנו החלטנו לדאוג להם לבית הכי טוב שאפשר. לכן אנחנו מתכננים לבנות להם כלוב תעופה! הכלוב הגדול יאפשר לתוכים יותר אפשרויות בחירה: הם יוכלו ליצור מעגלי תעופה ולחזק את הכנפיים שלהם, הם יוכלו לבחור אם בא להם שמש, אם בא להם להתרחץ במים או לנוח בשקט, בלי שיהיה להם צפוף בין החברים.

התכנון של כלוב התעופה החל ואנחנו מתרגשים!
מוזמנים להתחיל להכין להם הפתעות לכלוב החדש.
כולנו רוצים מתנות לחנוכת בית לא?

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

צפיפות במחיר של ביצה

אתם ודאי שואלים את עצמכם איך אין פה גוזלים והמשך רבייה? כמו שבטח כבר שמעתם, במרחב זה אין בכלל רבייה. זו החלטה לא פשוטה והיא נעשתה לאחר הרבה מאוד חשיבה. שמתם לב שהתוכים סגורים במתחם קטן? אם ניתן להם להתרבות, הצפיפות כאן הייתה עולה, הם היו מתחילים לריב על המקום ועל האוכל, והתוכים החלשים היו נפצעים ואולי אפילו מתים.

כדי לתת בית טוב לכל החיים אנחנו חייבים לדאוג שהתוכים שכאן יחיו טוב ולא יצטרפו אליהם עוד. הדרך של המטפלים לעשות זאת היא על ידי לקיחה של הביצים בכל בוקר, כלומר במצב שאין עדיין גוזל בפנים אלא רק נוזל.

האם זה פתרון טוב לדעתכם? האם זה הוגן לקחת להם את הביצים? מה אתם הייתם עושים כדי למצוא פתרון? כתבו לנו כאן בתיבה.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

צפיפות במחיר של ביצה

אתם ודאי שואלים את עצמכם איך אין פה גוזלים והמשך רבייה? כמו שבטח כבר שמעתם, במרחב זה אין בכלל רבייה. זו החלטה לא פשוטה והיא נעשתה לאחר הרבה מאוד חשיבה. שמתם לב שהתוכים סגורים במתחם קטן? אם ניתן להם להתרבות, הצפיפות כאן הייתה עולה, הם היו מתחילים לריב על המקום ועל האוכל, והתוכים החלשים היו נפצעים ואולי אפילו מתים.

כדי לתת בית טוב לכל החיים אנחנו חייבים לדאוג שהתוכים שכאן יחיו טוב ולא יצטרפו אליהם עוד. הדרך של המטפלים לעשות זאת היא על ידי לקיחה של הביצים בכל בוקר, כלומר במצב שאין עדיין גוזל בפנים אלא רק נוזל.

האם זה פתרון טוב לדעתכם? האם זה הוגן לקחת להם את הביצים? מה אתם הייתם עושים כדי למצוא פתרון? כתבו לנו כאן בתיבה.

מכון אדם וחיה
לקידום זיקים בליט ובין בעלי-החיים

כפר הנוער הדסה נעורים

מה אנחנו אוהבים לעשות

אתם מוזמנים ומוזמנות לעצור ולהסתכל על הקוקטיילים.
תקשיבו להם קצת ואולי תגלו מה הם מספרים.
לרוב תראו שהם אוהבים לעמוד קרוב לגדר ולהגיד שלום לכולם,
מעניין אם הם אומרים שלום או צועקים לחברים שלהם תזהרו יש כאן סכנה!
לפעמים פשוט תראו שהם בוחרים להתעופף מענף לענף.
אולי שמתם לב שהם גם נהנים יותר כאשר המטפלים שלנו מכניסים להם עצים
וענפים של עלים טעימים. כולנו נהנים לגלות דברים חדשים לא?
תזכרו שבטבע הם פוגשים מפלי מים, זרעים, עלים ופירות שכל הזמן משתנים.

אולי בזמן שאתם עומדים ומסתכלים, תוכלו להיעזר בצוות או לקרוא
באינטרנט מה הם אוהבים? לדעתכם יש להם מספיק ענפים או משחקי העשרה
שיעסיקו אותם במקום הקטן?
מוזמנים לשתף את הצוות ולנסות לשפר להם את החיים.

קנייה במחיר של טבע

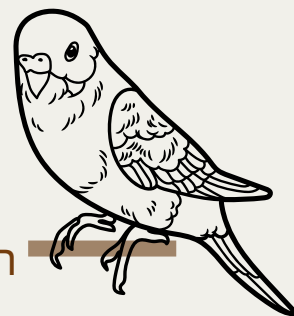

איך זה מרגיש לפגוש כאן תוכונים אוסטרליים?
הם ממש יפים נכון?
אתם נהנים לראות אותם? או שזה עצוב לראות תוכי בכלוב?
רצינו לספר לכם למה הם כאן, כי לראות תוכי בכלוב זה ממש לא מובן מאליו!
הרבה אנשים חושבים שתוכים הם חיות מחמד והולכים לקנות אותם בחנות חיות.
אנחנו חושבים שהמקום של תוכי הוא לא בכלוב.
במקור תוכים כאלו חיים בטבע הפתוח של אוסטרליה, בו הם יכולים לעוף למרחקים
ארוכים עם הלהקה שלהם. התוכים כאן מעולם לא היו בטבע ולכן גם לא יוכלו לחזור אליו.

אז איך אתם יכולים לעזור?
חשבו איך זה מרגיש לחיות בכלוב כל החיים
האם אתם חושבים שזה נכון לקנות תוכים בחנות?
שתפו במחשבות שלכם, והשאירו את מה שכתבתם כאן בתיבה.
רוצים לדעת עוד על הנושא? מוזמנים לשאול את הצוות שלנו.

לשיר או לצעוק?

אלו הם התוכונים האוסטרלים של המרחב החי, תוכלו לראות מגוון צבעים מיוחדים שיש לכל אחד מהם. אם תעמדו פה מספיק זמן תוכלו להכיר אותם ולגלות שהתקשורת שלהם היא דרך ציוצים.

מה דעתכם, איזה מסרים הם מעבירים אחד לשנייה כשהם מפטפטים? יכול להיות שכאשר הם מפחדים הציוצים שלהם מתגברים? וזו הדרך שלהם להזהיר את חבריהם התוכים האחרים?

מוזמנים לצפות מרחוק ולכתוב את התגליות שלכם. אל תשכחו להשאיר לנו את מה שגיליתם כאן בתיבה.

משחקים והפתעות!!!

אולי לכמה מכם יש תוכי בכלוב בבית והכלוב שיש כאן נראה לכם גדול.

אולי אחרים דווקא חושבים שהכלוב כאן קטן מאוד, כי פגשתם תוכים בטבע ואתם יודעים שהם בוחרים לעוף קילומטרים רבים בכל יום. נמצאים כאן ציפורי אהבה, וכמו שאולי שמתם לב הם לא מעוניינים בקשר עם בני אדם. לכן אנחנו לא נכנסים לכלוב שלהם אבל יכולים לצפות בהם מבחוץ. הם כאן כבר הרבה שנים ואנחנו החלטנו לדאוג להם לבית הכי טוב שאפשר. בקרוב התוכונים והקוקטיילים בכלוב הסמוך יעברו לכלוב תעופה ואז נוכל לתת לציפורי האהבה גם את הכלוב שלהם. כך יהיה להם שטח הרבה יותר גדול! אבל שטח ריק זה לא מספיק! הם זקוקים למשחקים ולהפתעות.

ראיתם שהם אוהבים לעמוד על גלגל האופניים ולסובב אותו על ידי ניטור ממקום למקום על הגלגל? אולי מצאתם גלגל כזה שתוכלו להביא להם? אולי יש לכם רעיון אחר למשחק עבורם?

